

Jelena R. Perišić¹

Uniwersytet Jagielloński w Krakowie
Wydział Filologiczny
Instytut Filologii Słowiańskiej

Jasmina N. Dražić²

Univerzitet u Novom Sadu
Filozofski fakultet
Odsek za srpski jezik i lingvistiku

**PRIMENA REČNIKA U NASTAVI SRPSKOG
JEZIKA NA JAGELONSKOM UNIVERZITETU:
PLAN I PROGRAM PREDMETA SRPSKA I POLJSKA
LESIKOGRAFIJA U KONTAKTU**

Rečnici nam mogu pružiti mnogo više od značenja ili prevodnog ekvivalenta određene reči, pa tako poslužiti i kao alati u procesu nastave i učenja stranog jezika. Na Institutu za slovensku filologiju u Krakovu među smerovima studija nalazi se i Srpska filologija. Budući da je reč o studijskim programima namenjenim usvajanju sadržaja ne samo iz oblasti jezika i književnosti, već i kulture, istorije ili sociologije, u sastav obaveznih predmeta ušao je mali broj onih koji su posvećeni jezičkom sistemu. Konkretno, ne postoji predmet u okviru kojeg se izučava leksikologija i leksikografija. Pošto rečnicima ni na lektorskim vežbama nije moguće posvetiti dovoljno pažnje, zainteresovani studenti nemaju priliku da otkriju sve njihove mogućnosti, niti da se oprobaju u ulozi leksikografa. Stoga se rodila ideja da se osmisli predmet koji bi objedinio usvajanje osnovnih znanja iz kontaktne i kontrastivne lingvistike, leksikologije i leksikografije i omogućio njihovu praktičnu primenu na leksikografskom materijalu srpskog i poljskog jezika, te je u novom procesu akreditacije predložen izborni kurs pod nazivom Srpska i poljska leksikografija u kontaktu (polj. Leksykografia serbska i polska w kontakcie). Cilj ovog rada jeste predstavljanje plana i programa navedenog predmeta, a s tim u vezi i potencijala rečnika za poređenje leksičkih sistema dvaju jezika i nastanak novih rečnika.

Ključne reči: kontaktno-kontrastivna lingvistika, poljski i srpski jezik, leksikografija, rečnik.

¹ jelena.perisic@uj.edu.pl

² jasmina@ff.uns.ac.rs

1. Uvod

Osim u Srbiji, srbistika se izučava i na univerzitetima u inostranstvu. Pristup nastavi jezika u ovakvim ustanovama razlikuje se, s jedne strane, od rada sa izvornim govornicima koji studiraju srpsku filologiju. Sa druge, različit je i od rada sa strancima čiji predmet interesovanja nije filologija. Potencijalni način da se izađe u susret ovakvim izazovima jesu predmeti koji povezuju učenje i usvajanje jezika sa osposobljavanjem za lingvistička istraživanja. S tim u vezi, predmet ovog rada čini prezentacija plana i programa kursa *Srpska i poljska leksikografija u kontaktu (Leksykografia polska i serbska w kontakcie)*.

Cilj navedenog predmeta, a samim tim i ovoga rada, jeste isticanje potencijala rečnika za sagledavanje i poređenje leksičkih sistema dvaju jezika (u ovom slučaju srpskog i poljskog), kao i za nastanak novih rečnika različitih tipova. Prvi korak ka cilju jeste pokušaj pronalazaženja odgovora na pitanje *Čemu služi rečnik?* Sledeći zadatak, neposredno povezan sa glavnim, odnosi se na detaljnu analizu sadržaja studijskog programa Srpska filologija na Institutu za slovensku filologiju Jagelonskog univerziteta u Krakovu,³ koja je dovela do ideje za kreiranje izbornog predmeta pod nazivom *Srpska i poljska leksikografija u kontaktu*. Glavni zadatak ovog rada, kojem će biti posvećen i najveći njegov deo, čini predstavljanje silabusa navedenog predmeta u pogledu ciljeva, ishoda, programskih sadržaja, uslova za polaganje i predviđene literature.

1.1 Funkcije rečnika i njegova primena u nastavi stranog jezika

Odgovor na pitanje *Šta je rečnik i čemu služi?* najpre se može potražiti upravo u rečniku. *Rečnik Matice srpske*⁴ nudi sledeću definiciju:

„1. књига у којој су речи једног језика изложене азбучним (абecedним) редом, с тумачењима њихових значења или с преводом на страни језик; додатак уз књигу где су азбучним (абecedним) редом побележене и протумачене стране или покрајинске речи и изрази: ~ српскохрватског књижевног језика, руско-српскохрватски ~ и сл.” (PMC V: 530).

Definicije u drugim rečnicima takođe se uglavnom svode na dve osnovne funkcije – pronalazaženje značenja neke reči i njenog prevodnog ekvivalenta. Međutim, ovde nije kraj mogućnostima koje rečnik pruža.⁵ Tako, na primer, T. Prčić skreće pažnju na potrebu za specijalnim rečnicima (uključujući i jezik

³ Misli se na period od 2021/22, kada je završen prethodni ciklus akreditacije.

⁴ U daljem tekstu: RMS/PMC.

⁵ Dobru ilustraciju potencijala leksikografskih zbirki nudi P. Žmigrocki na početku svoje knjige posvećene rečnicima, navodeći stihove Z. Bjenjkovskog iz pesme *Oda rečniku* (pol. *Oda do słownika*): „U tebi je sve, sve što znači bilo šta. / Izvan tebe je sve, sve što postoji” (pol. „W tobie jest wszystko, wszystko, co znaczy cokolwiek. / Poza tobą jest wszystko, wszystko, co istnieje” (Žmigrodzki 2008: 5).

struke), kao i izvor informacija o mogućnostima leksičkog udruživanja (Prčić 2018: 79–80). Na aspekt prikazivanja leksičke spojivosti u rečnicima fokusira se i J. Dražić (Дражић 2014: 198–222; 2016: 305–320). Z. Topolinjska ističe značaj detaljnih i jasnih gramatičkih informacija i idealan rečnik vidi kao rezultat saradnje gramatičara i leksikologa (Тополинська 2002: 35–36). V. Gorjanc upućuje i na manje uočljive funkcije leksikografskih zbirki, kao što je iščitavanje karakteristika određenog kulturnog prostora, društvenih vrednosti i odnosa društvene moći (Gorjanc 2017).

Ukratko, na osnovu građe i informacija u rečniku možemo saznati dosta o kulturi jednog naroda, konceptima i načinu mišljenja, principu funkcionisanja jezičkog sistema, pratiti kako se menja jezik i značenja pojedinih reči. Rečnik može postati i didaktičko sredstvo, što se vidi na primerima rečnika glagola koji prati udžbeničke komplete *Naučimo srpski 1 i 2* (Babić 2011) i jednojezičnog minimalnog rečnika za učenje srpskog kao stranog (Dražić 2008).

Osim toga, moguće je spojiti više gorenavedenih funkcija i udružiti ih sa kontaktnim i kontrastivnim istraživanjima, posebno u slučaju univerzitetske nastave i obrazovanja budućih jezičkih stručnjaka u inostranstvu. Na taj način rečnik postaje interesantan alat za učenje i nastavu stranog jezika, ali i poređenje sistema dvaju jezika (u ovom slučaju maternjeg i onog koji se uči).

2. Srbistika na Jagelonskom univerzitetu u Krakovu

Na Institutu za slovensku filologiju na Filološkom fakultetu Jagelonskog univerziteta u Krakovu srpska filologija se izučava od samog njegovog osnivanja. Trenutno postoji kao poseban smer u okviru studija prvog i drugog stepena.

Budući da je koncepcija studijskog programa osmišljena tako da se ne usvajaju samo sadržaji iz jezika i književnosti, već i istorije i kulture Srbije, Balkana i slovenskih zemalja uopšte, ali takođe filozofije i sociologije, u njegov sastav ušao je nevelik broj predmeta namenjenih upoznavanju sa (srpskim) jezičkim sistemom.

Nakon analize strukture studijskog programa, utvrđen je broj i sadržaj predmeta posvećenih kako jeziku uopšte tako i srpskom kao jeziku specijalizacije. Cilj ovakvog ispitivanja bilo je otkrivanje „praznina”, kako bi se u novom akreditacionom ciklusu predložio izborni kurs koji će u isto vreme biti koristan studentima i blizak interesovanjima predavača (jedne od autorki rada).

Nadalje se predočava popis jezičkih predmeta na pomenutom Institutu, raspoređenih prema semestrima.

- U prvom semestru pojavljuju se dva obavezna – *Uvod u nauku o jeziku* (orig. *Wstęp do nauki o języku*) i *Jezička komunikacija i stilistika* (*Komunikacja językowa i stylistyka*) i dva izborna predmeta – *Pregled jezika Evrope* (*Opcja: Przegląd języków Europy*) i *Uvod u etimologiju* (*Opcja: Wprowadzenie do etymologii*).

- U drugom semestru uvodi se *Opisna gramatika srpskog jezika (Gramatyka opisowa języka serbskiego, cz. 1)*.
- U trećem semestru predviđen je drugi deo *Opisne gramatike srpskog jezika (Gramatyka opisowa języka serbskiego, cz. 2)*, kao i izborni predmet *Regionalni i socijalni varijeteti zapadnoslovenskih i južnoslovenskih jezika (Opcja: Regionalne i społeczne odmiany języków zachodnio- i południowosłowiańskich)*.
- U četvrtom semestru u programu su predmeti *Slovenska arealna lingvistika na evropskom prostoru (Słowiańskie językoznawstwo arealne na tle europejskim)* i prvi deo *Istorije srpskog jezika sa elementima istorijske gramatike (Historia języka serbskiego z elementami gramatyki historycznej, cz. 1)*
- U petom semestru studenti odlučuju da li će pisati diplomski rad iz oblasti jezika ili iz književnosti. Oni koji se odluče za lingvistiku dobijaju *Lingvistički seminar (Językoznawcze seminarium licencjackie)*, predmet u sklopu kojeg izrađuju diplomski rad.
- Tokom šestog semestra studenti slušaju nastavak *Lingvističkog seminara*, a svi, nezavisno od usmerenja, dobijaju predmet *Slovenski jezici – pregled (Języki słowiańskie – przegląd)*.

Zaključak je da studenti koji su se opredelili za srbistiku kao predmet studija na osnovnim studijama u trajanju od tri godine na raspolaganju imaju ukupno sedam obaveznih i tri izborna predmeta povezana sa jezikom i jezičkim sistemom. Od sedam obaveznih, dva su vezana isključivo za srpski jezik – istorijska i opisna gramatika, s tim što se nastava iz ovih predmeta izvodi na poljskom jeziku. Na ostalim kursevima usvajaju se osnovni pojmovi o jeziku, stilu, komunikaciji, kao i opšte karakteristike slovenskih jezika. Tri izborna predmeta povezana su sa karakteristikama evropskih/slovenskih jezika i etimologijom.

Osim spomenutih kurseva, studenti u svakom semestru imaju lektorske vežbe (*Praktyczna nauka języka serbskiego I, II, III*), a na trećoj godini se u okviru predmeta *Pragmatika prevoda (Pragmatyka przekładu)* upoznaju sa osnovama prevodenja.

U svakom slučaju, u planu i programu nije postojao predmet u okviru kojeg se izučava leksikologija i leksikografija. Upravo ova činjenica, udružena sa potencijalima rečnika predstavljenim u prethodnom odeljku, navela je na ideju da se osmisli izborni kurs u okviru kojeg bi se nastava i učenje stranog jezika spojili sa usvajanjem teorijskih i praktičnih znanja iz leksikografije, upoznavanjem sa leksikografskim materijalom maternjeg i jezika koji se uči, a samim tim i sa kontaktnom i kontrastivnom lingvistikom. Stoga je u novom procesu akreditacije (stupio na snagu akademske 2022/23) predložen izborni kurs pod nazivom *Srpska i poljska leksikografija u kontaktu (polj. Leksykografia serbska i polska w kontakcie)*.

3. Plan i program predmeta Srpska i poljska leksikografija u kontaktu⁶

3.1 Osnovni podaci o predmetu

Kao što je ranije navedeno, predmet je u pogledu statusa izborni. Predviđen broj nastavnih časova iznosi 30, što u praksi predstavlja petnaest susreta po devedeset minuta. Planirano je da se realizuje u petom ili šestom semestru, tj. na trećoj godini studija. Izbor semestra u kojem se predmet izvodi u uzročno-posledičnoj je vezi sa uslovom za njegovo pohađanje – znanjem srpskog (ili hrvatskog) jezika u meri neophodnoj za aktivno učešće u nastavi.

Na osnovu plana studija i njegovog usklađivanja sa zahtevima *Zajedničkog referentnog evropskog okvira za žive jezike*, smatra se da student na kraju druge godine studija poznaje jezik na nivou B2, na kraju treće dostiže nivo B2 sa elementima C1. Stoga bi materija predviđena ovim kursom bila preteška za one koji ne vladaju jezikom bar na višem srednjem nivou i bilo bi nesvrishodno uvoditi ga pre petog semestra.⁷

3.2 Ciljevi, ishodi i uslovi za polaganje predmeta

Ciljevi predmeta su sledeći: 1) upoznavanje sa osnovama kontaktne i kontrastivne lingvistike, sa predmetom i osnovnim postavkama leksikografije kao lingvističke discipline, kao i (postojećim) rečnicima srpskog jezika i njihovim ekvivalentima među rečnicima poljskog jezika; 2) jačanje jezičkih kompetencija i proširivanje znanja o leksičkoj strukturi srpskog jezika i principima leksikografske obrade materijala u opštim i specijalnim rečnicima; 3) priprema za samostalni istraživački rad u oblasti kontaktnih i kontrastivnih (srpsko-poljskih) jezičkih istraživanja; 4) ovladavanje teorijskim, metodološkim i praktičnim znanjima iz oblasti kontaktne i kontrastivne leksikografije, neophodnim za samostalnu analizu pojedinih leksičkih aspekata srpskog i poljskog jezika.

U skladu sa ciljevima, definisani su i ishodi predmeta: 1) savladane teorijske i praktične osnove kontaktne i kontrastivne lingvistike; 2) usvojena elementarna znanja iz opšte i tematske leksikografije; 3) poznavanje leksikografskog materijala srpskog (i poljskog) jezika; 4) osposobljenost za istraživački rad iz oblasti kontaktne i kontrastivne leksikološke i leksikografske analize na materijalu srpskog i poljskog jezika i za samostalnu izradu leksikografske odrednice u različitim tipovima rečnika – jednojezičnom (srpski) i dvojezičnom (srpsko-poljski), opštem i tematskom; 5) posedovanje svesti o značaju jezičkih i kulturnih kontakata među različitim slovenskim narodima.

⁶ Kompletan silabus predmeta na poljskom jeziku dostupan je u aplikaciji Syllabus UJ na adresi: <https://syllabus.uj.edu.pl/pl/4/1/2/14/54> (Semestr 5 - Grupa opcji wolnego wyboru).

⁷ Kurs bi se mogao izvoditi i na master studijama, ali se takva mogućnost odbacuje budući da na drugom stepenu nisu predviđeni izborni predmeti.

Uslovi za polaganje, osim redovnog pohađanja i aktivnog učešća na vežbama, podrazumevaju pripremu i prezentovanje leksikografskog sadržaja iz odabrane tematske celine, kao i pozitivnu ocenu napisanog seminarskog rada.

3.3 Programski sadržaji

Sadržaji predviđeni programom kursa odnose se na sledeće aspekte:

- Kontrastivna i kontaktna proučavanja jezika: osnovni pojmovi, ciljevi, metode i tehnike.
- Leksikografija kao naučna disciplina. Opšta i specijalizovana leksikografija. Tematska leksikografija.
- Tipovi rečnika i kriterijumi za podelu rečnika.
- Rečnička mikrostruktura i makrostruktura: elementi leksikografske odrednice. Utvrđivanje osnovnih principa za koncipiranje mikro i makrostrukture rečnika.
- Praktičan rad na rečnicima prema zadatim kriterijumima. Pregled i analiza savremenih rečnika srpskog jezika i njihovo poređenje sa poljskim rečnicima.
- Analiza formalnih i sadržinskih aspekata leksema kao leksikoloških i leksikografskih jedinica u različitim rečnicima srpskog i poljskog jezika. Kontaktna i kontrastivna analiza srpskog i poljskog leksičkog materijala u domenu: sinonima, antonima, lažnih parova, leksičkih spojeva – kolokacija i idioma, neologizama, žargonizama.
- Samostalan rad na organizaciji rečničkog članka.
- Prikaz i analiza relevantne literature.

Prve četiri stavke odnose se na usvajanje teorijskih znanja, ostale na praktične veštine. Analiza i poređenje leksikografskog materijala dvaju jezika izvodi se na časovima, uz pomoć i instrukcije predavača. Samostalan rad na organizaciji rečničkog članka podrazumeva seminarski rad za čije potrebe student bira jedno tematsko polje (oko pedeset reči) i samostalno organizuje rečnički članak u dvojezičnom (srpsko-poljski) ili jednojezičnom rečniku.

Prikaz i analiza literature odnosi se na zadate delove obavezne literature koje studenti čitaju i prezentuju jedni drugima na času, a onda zajedno sa predavačem komentarišu i analiziraju.

3.3.1. Primer analize: Terminološke kolokacije u opštim rečnicima

Kada je reč o analizi, ovom prilikom će se jedan od potencijalnih načina prikazati na primeru leksičkih spojeva, odnosno terminoloških kolokacija.⁸ Naime,

⁸ *Terminološke kolokacije*, prema definiciji D. Bukovčan (Bukovčan 2009: 165), predstavljaju leksikalizovane dvočlane strukture sa sadržajem specifičnim za određen domen, koji se karakteriše

odabrana su dva opšta rečnika – šestotomni *Rečnik Matice srpske* za srpski i *Uniwersalny słownik języka polskiego*⁹ za poljski jezik, u kojim je posmatrana leksema *gas / gaz* u pogledu: strukture i elemenata rečničke odrednice, mesta na kojem se leksički spojevi sa ovom rečju navode u okviru odrednice, redosleda informacija vezanih za leksički spoj, načina na koji se ovakve vrste spojeva prikazuju i imenuju. Osim toga, ispitivane su i osobine date lekseme i njenih kolokacija koje se mogu otkriti na osnovu informacija u rečniku.

Nakon analize uočene su sličnosti (na ilustraciji prikazane na sredini) i razlike (prikazane sa leve i desne strane slike). Sličnost se ogleda u 1) poziciji – u oba rečnika terminološke kolokacije su smeštene odmah nakon definicije i 2) eksplicitnom navođenju oblasti u kojoj se spoj koristi. Utvrđene razlike odnose se na:

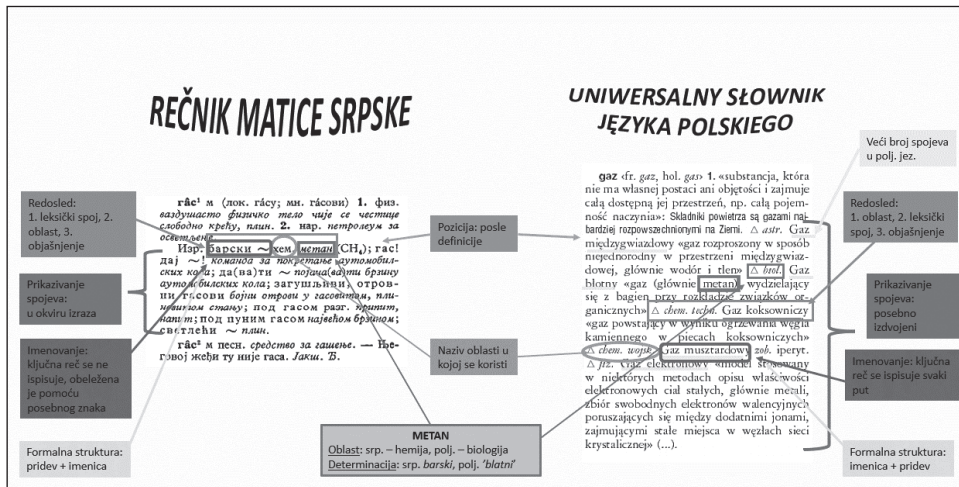
- Redosled elemenata: u *RMS* prvo se navodi leksički spoj, nakon njega oblast u kojoj se javlja i na kraju objašnjenje značenja spoja; u *USJP* na prvom mestu je naučna oblast, nakon nje dolaze leksički spoj i objašnjenje.
- Prikazivanje spojeva: u *RMS* nema posebnog razgraničenja i terminološke kolokacije se navode zajedno sa ostalim vrstama izraza – drugim kolokacijama, slobodnim spojevima i idiomima; u *USJP* takvo razgraničenje postoji i terminološke kolokacije se prikazuju u okviru zasebne celine.
- Imenovanje: U *RMS* ključna reč se ne ispisuje i obeležena je pomoću posebnog znaka (~); u *USJP* ključna reč se ispisuje svaki put.

Osim tehničkih detalja, tokom podrobne analize rečničkih članaka moguće je uočiti i strukturne i semantičke osobine datih jezika i njihovih jedinica. U ovom slučaju, primećuje se veći broj spojeva sa ovom leksemom u poljskom jeziku. Jasno su vidljive i razlike u formalnoj strukturi. Naime, srpski jezik pokazuje sklonost ka strukturi pridev + imenica, dok je u poljskom dosta češća imenica + pridev.

Zanimljiv detalj predstavlja leksema *metan*, koja istovremeno odslikava i sličnosti i razlike. Sličnost je to što postoji u leksičkom sistemu oba jezika. Razlike se odnose na oblast u kojoj se javlja – srpski jezik je posmatra kao deo biologije, poljski je smešta u oblast hemije. Naredna razika ogleda se u determinaciji: dok se u srpskom poima kao „barski”, u poljskom jeziku je to „blatni gas”. Poslednja činjenica izuzetno je bitna iz ugla nastave jezika i oblasti prevođenja, budući da doslovan prevod može dovesti do greške i nerazumevanja.

konvencionalnošću i leksičkom validnošću. M. Turk (Turk 2000: 478) objašnjava da, budući da se odnose na jedan pojam i određuju ga u okviru datog predmetnog polja, zadovoljavaju leksikografske kriterijume za razlikovanje termina od jedinica opšteg leksičkog fonda. V. Cigan (Cigan 2018) kao glavnu njihovu odliku ističe specifikovanu nominaciju (bearing ↔ roller bearing ‘ležaj ↔ kotrljajući ležaj’). Termin su u svojim istraživanjima prihvatili i koristili i drugi autori (videti: Bratanić i Ostroški Anić 2012; Perišić 2022).

⁹ U prevodu: *Univerzalni rečnik poljskog jezika*. U daljem tekstu: *USJP*.

Ilustracija 1. Primer uporedne analize – terminološke kolokacije u opštim rečnicima

3.6 Nastavni materijali i preporučena literatura

Nastavni materijali sastoje se od teorijskih fragmenata studija i članaka neophodnih za dalji istraživački rad, kao i odabranih delova rečnika na kojima se vrši kontrastivna analiza.

U obaveznu literaturu ubrajaju se, pre svega, teorijske osnove leksikologije i leksikografije i kontaktne i kontrastivne lingvistike. Sledeću skupinu čine postojeći rečnici srpskog jezika, kako opšti tako i specijalni – semantičko-derivacioni, rečnici sinonima, žargona, stranih reči i izraza, frazeološki, asocijativni, rečnici neologizama i anglicizama.

U dodatnu literaturu, na koju se studenti mogu osloniti tokom izrade seminarskih radova i analize na času, spadaju studije i zbornici iz oblasti leksikologije i leksikografije, jezičkih kontakata i kontrastiranja, specijalni rečnici stvoreni za potrebe učenje jezika, kao i različiti rečnici poljskog jezika – ekvivalenti ranije navedenih srpskih.¹⁰

4. Zaključak

Nastava srpskog jezika na fakultetima filoloških usmerenja u inostranstvu zahteva poseban oprez i jedinstven pristup. Potrebno je pronaći način da se budući jezički stručnjaci zainteresuju za različite aspekte filološke nauke, a uz to dobro savladaju jezik. To se može postići kreiranjem većeg broja izbornih kurseva u

¹⁰ Kompletan spisak predviđene literature i rečnika dostupan je u silabusu predmeta na ranije navedenoj internet adresi, u odeljku *Literatura*.

okviru kojih se povezuje učenje jezika sa konkretnim istraživanjima. Jedan od takvih predmeta jeste i kurs predstavljen u ovom radu. U prvom redu, studenti stižu osnovna znanja iz leksikografije i kontaktne i kontrastivne lingvistike, koja se kasnije mogu primeniti i na drugačijoj građi. Dalje, upoznaju se sa raznim vrstama rečnika, kako srpskih tako i poljskih, ali i različitim tipovima leksike, na osnovu čega donose zaključke o sličnostima i razlikama među jezičkim sistemima, o kulturi i načinu kreiranja jezičke stvarnosti dva srodna, ali ipak različita jezika i naroda.

Literatura

- Babić, B. (2011). *Naučimo srpski 1 i 2 – rečnik glagola*. Novi Sad: Filozofski fakultet.
- Bratanić, M. i A. Ostroški Anić (2012). Pedagoški pristup korpusno utemeljenoj izradbi kolokacijskoga rječnika strukovnoga nazivlja. *Filologija*, 58, 39–54.
- Bukovčan, D. (2009). Istovrijednost terminoloških kolokacija – komparativni pristup. U: J. Granić (ur.), *Jezična politika i jezična stvarnost*, Zagreb: Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku – HDPL, str. 164–173.
- Cigan, V. (2018). Terminological collocations and term variation in mechanical engineering discourse. *Fluminensia*, 30 (2), 91–120.
- Council of Europe (2001). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment*.
- Dražić, J. (2008). *Minimalne leksičke i gramatičke strukture u srpskom kao stranom jeziku*. Novi Sad: Filozofski fakultet.
- Dunaj, B. (red.) (2003). *Uniwersalny słownik języka polskiego 1–4*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Gorjanc, V. (2017). *Nije rečnik za seljaka*. Beograd: Biblioteka XX vek.
- Prčić, T. (2018). *Ka savremenim srpskim rečnicima*. Novi Sad: Filozofski fakultet.
- Turk, M. (2000). Višečlani izrazi s desemantiziranom sastavnicom kao nominacijske jedinice. U: D. Stolac (ur.), *Riječki filološki dani 3*, Rijeka: Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci, str. 477–486.
- Żmigrodzki, P. (2008). *Słowo – słownik – rzeczywistość*. Kraków: Wydawnictwo Lexis–Instytut Języka Polskiego PAN.
- Дражић, Ј. (2014). *Лексичке и граматичке колокације у српском језику*. Нови Сад: Филозофски факултет.
- Дражић, Ј. (2016). Нејезички и језички фактори за концепирање речника колокација српског језика. У: С. Ристић и др. (ур.), *Лексикологија и лексикографија у светлу савремених ирисијуа*, Београд: Институт за српски језик САНУ, стр. 305–320.

- Перишић, Ј. (2022). Изведени закључци, покретни вокали и улазне променљиве – концептуализација кретања у језику струке и науке на примерима семантичких трансформација колоката. У: М. Ковачевић (ур.), *Зборник радова са XIII научној скупи младих филолога Србије: Савремена проучавања језика и књижевности*, XIII (1), Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, стр. 67–79.
- Тополињска, З. (2002). Шта тражим у речнику? У: М. Ивић и др. (ур.), *Међународни научни скупи о лексикологији и лексикографији: Дескриптивна лексикографија стандардној језика и њене историјске основе*, Нови Сад – Београд: САНУ – Матица српска – Институт за српски језик САНУ, стр. 33–39.

Jelena Perišić and Jasmina Dražić

WYKORZYSTANIE SŁOWNIKÓW W NAUCZANIU JĘZYKA SERBSKIEGO NA UNIWERSYTECIE JAGIELLOŃSKIM: PLAN I PROGRAM PRZEDMIOTU LEKSYKOLOGIA SERBSKA I POLSKA W KONTAKCIE

Streszczenie

Słowniki dostarczają znacznie więcej niż tylko znaczenie leksemu czy odpowiednik tłumaczeniowy danego słowa. Mogą także posłużyć jako narzędzie w procesie nauczania i uczenia się języka obcego. W Instytucie Filologii Słowiańskiej w Krakowie jednym z kierunków studiów jest filologia serbska. Ze względu na to, że program studiów nastawiony jest na przyswajanie treści nie tylko z zakresu języka i literatury, ale także kultury, historii czy socjologii, wśród przedmiotów obowiązkowych znalazła się niewielka liczba tych poświęconych systemowi językowemu: nie ma przedmiotu poświęconego leksykologii i leksykografii. Ponieważ na zajęciach z praktycznej nauki języka serbskiego również nie poświęca się wystarczającej uwagi słownikom, studenci nie mają okazji, aby odkryć całego wachlarzu ich możliwości, ani też sprawdzić się w roli leksykografa. Stąd zrodził się pomysł na kurs, który połączyłby zdobywanie podstawowej wiedzy z językoznawstwa kontaktowego i kontrastywnego oraz leksykologii i leksykografii, a następnie umożliwiłyby praktyczne jej zastosowanie na materiale leksykograficznym języka serbskiego i polskiego. Dlatego w nowym procesie akredytacyjnym zaproponowano opcję o nazwie *Leksykografia serbska i polska w kontakcie*. Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie planu i programu wymionego przedmiotu, a co za tym idzie – potencjału słownika w zakresie porównywania systemów leksykalnych obu języków oraz tworzenia nowych słowników.

Słowa kluczowe: lingwistyka kontaktowo-kontrastywna, język polski i serbski, leksykografia, słownik.